

Ward Moore:

Lót

Mr. Jimmon még lelkesnek is látszott, mint aki vakációzni indul.

– Hát, fiúk-lányok, nincs értelme tovább várni. Mindennel megvagyunk, úgyhogy indulás!

Ez azért hamisan csengett; Mr. Jimmon nem az a fajta volt, aki „fiúk-lányok”-ként szólítja a családját.

– David, biztos vagy benne, hogy...?

Mr. Jimmon csak némán elmosolyodott. Ez nagyon nem stimmelt: rendszerint éles, panaszos méltatlankodással szokott reagálni feleségének arra a szokására, hogy nem fejezi be a kérdéseit – tizenhét év után a kérdések kimondatlan nagyobbik része azonnal a tudomására jutott valami rejtélyes módon, mintha tévedhetetlenül továbbította volna az első rész hangsúlya, úgy, hogy nemcsak a pontos megfogalmazás jutott el a tudatába, hanem az árnyalatok és a burkolt célzások is, a hozzájuk kapcsolódó háttérrel és hangulattal együtt. Akármilyen gyakran határozta is el, hogy legközelebb csak szó nélkül rámered a feleségére, vagy a még hatásosabb „Ne haragudj, drágám, nem értettem, mit kérdeztél”-hez folyamodik, eddig sohasem volt ereje megvalósítani elhatározását. Eddig a válságos pillanatig. A válság, gondolta Mr. Jimmon, megváltoztatja az embereket. Kihozza a rejtett tulajdonságokat.

Végül Jir válaszolt Molly Jimmonnak, a serdülő fiúk félig-meddig nyafka ingerültségével:

– Jaj, az istenért, anyus, most mit akarsz? Dugig lesz minden út! Mire volt jó mindent előre kifundálni meg összekészíteni, ha az utolsó pillanatban megint előlről kezded? Szedd össze magad, és gyerünk!

Mr. Jimmon szájából ezúttal nem hangzott fel az automatikus „Hogy beszélsz anyáddal?”. Ehelyett, nem minden együttérzés nélkül, a nők lassúbb reakcióképességére gondolt. Előny a szülésnél, hátrány a volán mögött. Tudta, hogy Mollynak a ház jár az eszébe, és mindaz, ami benne van; a ruhái, Erika ruhái, a televízió – milyen mogorván éktelenkedett most, hogy nem volt villany! -, frizsider, ahol nemsokára rothadni, bűdösödni kezd az étel, a hideg tűzhely, a pincében sorakozó, konzervekkel tele ládák, amelyeknek nem jutott hely a kis furgonban. És a garázsban eltorlaszolt Buick, amelynek a kerekeiből elővigyázatosan kiengedték a levegőt, az akkumulátort pedig jól eldugták.

Persze ki fogják fosztani a házat. De ezt eddig is tudták. Amikor a család – jobban mondva ő, hiszen az ő vezetői észjárásának és képzettségének volt köszönhető, hogy felkészültek erre a pillanatra – körültekintően és előrelátóan megtervezte az egészet, mérlegre tette a vagyont és az életet, s az életet választotta. Nem választhatott mást.

– Nem hívod föl legalább Pearl és Dant?

Hát most mi a csudának, gondolta Mr. Jimmon, fölényesen elhessegetve minden kistílű bosszankodást, mi a csudának kéne fölhívnom Dan Davissont? (Mert természetesen Dan a lényeg: a régi szerelem. Akkoriban persze egy senki volt, csak hosszú évek múlva ismerték el mint matematikai zsenit; most egyetemi tanár meg minden – de Molly automatikusan „Pearl és Dant” szokott mondani, sohasem csak Dant.) Mit tud csinálni Dan a mínusz nulla négyzetgyökével, ami ellensúlyozhatná az E egyenlő m-szer akármit ebben a pillanatban? Vagy azt kellene megtudakolnom, hogy megvannak-e Pearl gyémántjai? Erről jut eszembe, miért nem gyöngyöt visel Pearl, ha már a neve gyöngyöt jelent? Miért csak gyémántot? A feleségem barátai, höhő, de a legsokatmondóbb hangsúly sem teszi őket a helyükre, amikor az ember egy fontos ügyfél társaságában vacsorázik velük!

És miért én telefonálnék? Miféle hirtelen bénaság fogta el önagyságát? A hisztéria?

– Nem – mondta Mr. Jimmon -, nem hívom fel Pearl és Dant. – Aztán megenyhülve hozzátette: – Azóta nem jó a telefon.

– De hát... – mondta Molly.

Remélem, nem akar arra kérni, hogy menjünk be a városba!

Mr. Jimmon több választ is előkészített. A felesége azonban csak tanácstalanul a telefon felé pillantott (kövérnek kellene lennie, gondolta Mr. Jimmon, tréfán kívül, kövérnek vagy legalább molettnek; a soványsága miatt olyan rátermett benyomást kelt), úgyhogy a férfi szelíden hozzátette: – Minden bizonnyal jól megvannak. Ugyanolyan távol az egészszől, mint mi.

Wendell már elhelyezkedett a furgonban. És valahová eldugta Slampit, gondolta Mr. Jimmon. El kellett volna küldeni azt a kutyát az állatvédő ligához. Könnyörületesebb, ha szépen elaltatják. Most már késő. Slampinak boldogulnia kell, ahogy tud. Malibu fölött, a hegyekben bőven voltak nyulak; régebben gyakran látták őket a ház közelében is. Mindenesetre a kutyának már nem jutott hely a furgonban, így is szinte rugótörésig meg volt rakva.

Erika fürge léptekkel bejött a konyhából. Barna lovaglónadrágjában az első pillantásra még a tizennégy événél is fiatalabbnak látszott, de csak az első pillantásra; aztán a domborodó csípő és mell megcáfolta a gyerekességet, amelyet a lovaglónadrág mintha hangsúlyozott volna.

– Nincs víz sem, anyus! Nincs értelme tovább itt ácsorogni!

Molly hihetetlen arcot vágott.

– Nincs víz?

– Persze hogy nincs víz – mondta Mr. Jimmon, nem türelmetlenül, inkább elégedetten tulajdon előrelátásával. – Lehet, hogy a fővezeték megmaradt, de a nyomáshoz szivattyúk kellene. Elektromos szivattyúk. Amikor elment a villany, elment a víz is.

– De hát a víz – ismételte meg Molly, mintha ez a legutolsó csapás már felfoghatatlan lett volna, még azzal az iszonyú logikával is, amely azóta elhatalmasodott a világukon.

Jir elsomfordált mellettük, ki az ajtón. Erika megigazította egy hajtincset, ferdén a fejébe húzta szokásapkáját, egy gyors pillantást vetett apjára és anyjára, aztán kiment ő is. Molly néhány lépést tett, megállt, bizonytalanul belemosolygott a tükörbe, és követte a lányát.

Mr. Jimmon megtapogatta a zsebét; ott volt a pénz. Vissza sem nézett, csak amikor bezárta az ajtót, és megzörgette a kilincset, hogy bekattant-e rendesen a zár. Még soha nem volt baj vele, de azért Mr. Jimmon mindig meg szokta zörgetni. Határozott léptekkel odament a furgonhoz, szemügyre vette a rugókat, hogy még egyszer megnyugtassa magát, hogy nem terhelték túl.

Borús, szürke volt az ég. Az ember azt hihette volna, hogy a szokásos, magasan lebegő reggeli köd, ha nem tudja a valóságot. Mr. Jimmon délkelet felé fordult, de az túl messze volt, semmit sem lehetett látni. Erika és Molly már beült előre; a fiúk hátul helyezkedtek el, egészen eltűntek a gondosan elrendezett holmik között. Mr. Jimmon kinyitotta a vezetőülés ajtaját, beült, elfordította a kulcsot, elindította a motort. Aztán a válla fölött odavetette:

– Rakd ki a kutyát, Jir!

Wendell túl gyorsan tiltakozott:

– Slampi nincs itt!

Molly felkiáltott:

– Ó, David...!

– Nagyon értékes időt vesztegetünk – mondta türelmesen Mr. Jimmon. – Nincs hely a kutyának. Nem tudnánk etetni. Ha volna helyünk, fontosabb dolgokat hoznánk még magunkkal; lehet, hogy éppen azon a pár kilón múlik majd.

– Nem találom – mormogta Jir.

– Nincs itt. Mondom, hogy nincs itt! – kiabált Wendell elcsukló hangon.

– Ha le kell állítanom a motort, hogy én keressem meg, még több időt és benzint pocsékolunk el. – Mr. Jimmon még mindig szenttelen volt, tárgyilagos. – Most nem az a fontos, hogy jól bánjunk az állatokkal. Életről-halálról van szó.

– Apunak igaza van, öregem – szólalt meg higgadt hangon Erika. Vagy a kutya, vagy mi. Rakd ki, Wend!

- Mondom, hogy... – kezdte megint Wendell.
- Megvan! – kurjantotta Jir.
- No jól van, Slampi! Kifelé, és sok szerencsét!

A spániel lázas örömmel csóválta a farkát, ahogy fölemelték, és kitétték a nyitott ablakon át. Mr. Jimmon feltúrázta a motort, de a hang nem szárnyalta túl Wendell fájdalmas üvöltését. A fiú rávetette magát a bátyjára, ütötte-rúgta. Mr. Jimmon levette lábát a gázzól, aztán amikor meggyőződött róla, hogy a kutya nincs a kerekek közelében, lassan kigördült a kertkapun, és elindult a lejtőn a tenger felé.

- Wendell, Wendell, hagyd abba! – kérlelte a gyereket Molly. – Ne bánts, Jir!

Mr. Jimmon bekapcsolta a rádiót. Pár pillanatig bűgös hallatszott, aztán fülsiketítő sercegés, zúgás, pattogás. Mr. Jimmon sorra lenyomta mind az öt gombot, de csak az elektromos zörej hangszíne változott.

– Megpróbálhatom? – ajánlkozott Erika. Kézi keresésre állította a rádiót, lassan forgatni kezdte a gombot. Zene szűrődött ki.

Mr. Jimmon felmordult:

- Mexikói adó. Keress valami mást! Talán bejön Ventura.

Egy éles kanyarban Molly megszólalt:

- Nem Warbinnék jönnek ott?

Amióta bekövetkezett az, Mr. Jimmon most érzett először egy árnyalatnyi ingerültséget. Senki ember fia, még ha a megrázkódtatás és az izgalom elbizonytalanította is a látását, nem téveszthette össze mással Warbinnék kék Mercuryját! Nem volt hozzá hasonló senkinek Rambla Catalinán, más látogatók jövele pedig igencsak valószínűtlen lett volna. Ha Molly a legegyszerűbb logikát használná néha!

Ráadásul Warbinn az elmúlt két hónapban hetente ötször megállt a kék Mercuryval Jimmonék kapuja előtt – amióta úgy döntöttek, hogy leállítják a Buickot, a furgont pedig összecsomagolva, készenlétben tartják erre a pillanatra -, hogy bevigye magával Mr. Jimmont a városba. Persze hogy Warbinnék jöttek ott!

...hogy ne hátráltassák a katonai alakulatok tevékenységét. Megfelelő számú egészségügyi személyzet áll készenlétben minden kórházban. A helyi polgári védelmi egységek folyamatosan megteszik az összes szükséges lépéseket, hogy...

- Santa Barbara – jegyezte meg Jir, a szakértő biztonságával biccentve a rádió felé.

Mr. Jimmon lelassított, követni akarta Warbinnékat a 101-es felé, de a Mercury megállt. Mr. Jimmon kihúzódott, hogy kikerülje. Warbinn ült a volán mögött, a mellette levő ülésen Sally; a hátsó ülés szinte üres volt, csak néhány, szemlátomást sietve behajigált holmi látszott. Semmi előrelátás, gondolta Mr. Jimmon.

Warbinn hevesen integetett az ablakból, Sally kiabált valamit.

...a pánik csak lelassítja a mentési munkálatokat. Az áldozatok száma sokkal kisebb az eredetileg közzétettnél...

- Honnét tudják? – kérdezte Mr. Jimmon, és udvariasan odaintett Warbinnéknak.
- Jaj, David, nem állsz meg? Akarnak valamit!
- Valószínűleg csak beszélni.

...hogy vigyázzanak minden csepp vízre. A legkritikusabb pontokon hamarosan biztosítják a vízellátást. Semmi ok a túlzott riadalomra. A vezérkari...

A visszapillantó tükörben Mr. Jimmon látta, hogy a kék Mercury elindul utánuk. Eszerint igaza volt, csak valami lényegtelen hülyeséget akartak mondani. Ilyenkor!

Ahol az út betorkollott a 101-es országos főútvonalba, öt autó állta el a kijáratot. Mr. Jimmon behúzta a kéziféket, aztán kinyitotta az ajtót, és a peremére támaszkodva, kicsavart törzzsel lábujjhegyre állt, úgy próbált átnézni az előtte álló kocsik fölött. A 101-es tömve volt. A kocsisor alig mozgott. Az osztott pályás út dél felé vezető részén szabályellenesen északnak húztak a járművek.

– Úgy tudtam, biztosan mindenki keletnek megy majd – csúfolódott Jir a kocsi túloldaláról.

Mr. Jimmon föl sem vette fia gunyoros megjegyzését. Milyen igaza volt, hogy elvetette a lakókocsit! Persze hogy a forgalom nagy része keletnek tartott, ahogy számította; ez a lomha tömeg semmi volt ahhoz a megszámlálhatatlan járműhöz képest, amely most biztosan elzárja a Pasadenába, Alhambrába, Garveybe, Norwalkba vezető utakat. Még az északnak tartó menekülők is minden bizonnyal a 99-est vagy a „nagy” 101-est választották – az előttük levő út voltaképpen a „kis” 101-es, a tehermentesítő út -; igenis a legjárhatóbb útvonalat választotta ki.

Warbinnék álltak meg mellettük.

– Ezért nem volt érdemes sietnetek! – kiáltotta oda Warbinn előrehajolva, hogy ne legyen útban a felesége feje.

Mr. Jimmon előrenyúlt, kikapcsolta a gyújtást. Előbb-utóbb kincs lesz minden csepp benzin. Rámosolyodott Warbinnra, és szó nélkül megrázta a fejét; fölösleges lett volna felhívni a figyelmet rá, hogy amikor megelőzte a Mercuryt, az övé lett a belső sáv, és így módon könnyebben élhet majd a lehetőséggel, ha rés nyílik a főúton.

– Szállj be, Jir, és csukd be az ajtót! Ha megszűnik a dugó, ki kell lőnünk!

– Ha ugyan megszűnik – mondta Mollt. – Kellett az a nagy lótás-futás! Ezzel az erővel akár...

Mr. Jimmon magán érezte Warbinn szúrós tekintetét, és szilárd elhatározással nem fordította arra a fejét. Úgy tett, mintha nem hallaná a kiáltását sem.

– Csak azért akartam szólni, mert elfelejtetted elhozni az emelődet! Ott van a garázsunk előtt!

Mr. Jimmon hirtelen űrt érzett a bensőjében. És ha most kapna defektet? Tragédia, sőt a vég! Izzó gyűlölet lángolt föl benne Warbinn ellen – micsoda szerencsétlen kéregető, rossz szomszéd, meggondolatlan, gyámoltalan gazember! Az önbecsülésem most azt követelné, hogy kiugorjak a furgonból, torkon ragadjam Warbinnt...

– Mit mondott, David? Mit mond Mr. Warbinn?

Ekkor Mr. Jimmonnak eszébe jutott, hogy hiszen az a Buick emelője volt; a furgoné szépen el van téve a helyére, ahol könnyen hozzá lehet férni! Természetesen elő sem fordulhatott volna, hogy egy ilyen útra anélkül induljon el, hogy ellenőrizze, megvan-e ez a fontos holmi.

– Semmit – válaszolta -, az égvilágon semmit.

...légi felderítés adatai szerint a célpont a Signal Hill-i körzet volt. Kisebb károkat szenvedett Long Beach, Wilmington és San Pedro. Figyelmeztetünk minden polgári repülőgépet, hogy csak a katonai...

Lökhárítók, sárhányók ismerős csattanása hallatszott a főútról. Mr. Jimmon megfigyelőhelyéről nem látta, mi történt, de könnyű volt rekonstruálni az okát; néhányan türelmetlenül nekilódultak. Mr. Jimmon nem mosolygott, de megengedett magának egy elégedett kis belső melegséget. Ha elöl karamboloznak, az csak ront a helyzeten, de ha hátul – márpedig elkerülhetetlenül sor kerül rá -, akkor előbb-utóbb rés nyílik a sorban.

Alig gondolta ezt végig, a keresztezésben álló első kocsit már ki is furakodott a főút szélére. Mr. Jimmon visszacsusszant az ülésre, elindította a motort, és előrearszolt a keresztezésben zajló tipródás felé, fokozatosan elhagyva Warbinnék még mindig kényelmetlenül közeli szomszédságát...

– Vécére kell mennem – jelentette ki hirtelen Wendell.

– Nem megmondtam, hogy... Na jó, de siess! Jir, tartsd kinyitva az ajtót, és húzd be Wendellt, ha elindulunk!

– Itt nem tudok...!

Mr. Jimmon visszafojtotta a vágyát, hogy ráförmedjen: Akkor tartsd vissza! Ehelyett csak annyit mondott szelíden: – Ez most vész helyzet, Wendell. Nincs idő a finomkodásra. Siess!

...a villanás ellátszott északon egészen Venturáig, délen pedig Newportig. Egy szemtanú, aki most érkezett ide helikopterrel...

– Az kellett volna nekünk is – jegyezte meg Jir. – Mindenre gondoltál, csak arra nem!

– Nem illik így beszélni apáddal – korholta Mollt.
– Ugyan, anyu, hagyd már! Veszélyhelyzet van. Nincs idő a finomkodásra.
– De nagy a szád, Jir – mondta Erika. – Nagy, erős, kemény férfi vagy, mi?
– Húzd meg magad, taknyos – vágott vissza Jir -, inkább töröld meg az orrod!
– Ha érdekel, elmondhatom – szólalt meg nyugodt hangon Mr. Jimmon -, hogy gondoltam a repülőgépre és a helikopterre is, de elvettem.

– Nem megy! Becsszóra nem megy!

– Nyugi, picim, engedd el magad! – tanácsolta Molly. – Nem néz ide senki!

...már sikerült megfékezni a tüzeket, amelyeket Compotonból, Lynwoodból, South Gate-ből, Harbor Cityből, Lomitából és máshonnan jelentettek. Felkérjük a lakosságot, hogy ne próbáljon meg útnak indulni a túlsúfolt főútvonalakon, mert otthon vagy a munkahelyükön sokkal nagyobb biztonságban vannak. A polgári védelem...

A két előttünk lévő kocsi meglódult. – Befelé! – kiáltotta Mr. Jimmon.

A furgon bal első kerekét tudta csak feltornázni az útpadkára, aztán útját állta a sűrű kocsisor; a kettős betonsáv képtelenül messze volt még. A műszerfalon 11.04-et mutatott az óra.

Már majdnem öt órája, hogy az megtörtént, és még két mérföldet sem tettek meg. Gyalog is messzebb jutottak volna. Vagy lóháton.

...a Los Angeles-i körzet lakóit, hogy őrizték meg a nyugalmaikat. A helyi rádióadó percekben belül megkezdte a működését, és rövidesen helyreáll a villany- és vízszolgáltatás is. A diverzánsok tevékenységéről szóló hírek szinte minden alapot nélkülöznek. Az FBI minden ismert felforgató elemet késedelem nélkül...

Mr. Jimmon előrehajolt, és kikapcsolta a rádiót. Aztán merészen előre kúszott egy arasznyit a padkán, közben majdnem összekocant egy kartondobozokkal megrakott, agresszív Cadillackel. Tőle balra egy Ford teherautó pőfékelt, rázkódott. Mr. Jimmon tudta és messziről is rosszalta, hogy két festőé, egy férfié meg egy nőé, akik férj-feleségként emlegették egymást. A plató púpozva volt háztartási holmikkal; szegényes, haszontalan dolgokkal, amelyekkel egyetlen fosztogató sem vesződne. A fülkében a két művész felváltva kortyolgatott egy sörösüvegből. A férfi szívélyesen Mr. Jimmon felé emelte; Mr. Jimmon elutasítóan biccentett.

A tükörrre szerelt hőmérő harminckét fokot mutatott.

Fullasztó ez a meleg! Persze ha majd elindulunk... Szomjas vagyok, gondolta. Valószínűleg csak bebeszélem magamnak. Ha nem láttam volna a hőmérőt... Különben sem állok neki a kulacs után kotorászni hátul! Előrelátás. Mint a fegyverek. Megköszörülte a torkát.

– Ne felejtse el, hogy a kesztyűtartóban ott a pisztoly. Ha valaki megpróbálná kinyitni a te oldaladon az ajtót, használd!

– Jaj, David, én...

Ó, a humanitás! Az erőszakmentesség! Gandhi. Én mindig csak céltáblára lőttem, David. Ilyenkor! De hát ezek nem értik.

– Innen hátulról a puskával is ki tudnék löni – szólalt meg Jir. – Szabad, apus?

– Én elérem a sörétest – mondta Wendell. – Közelre az a jobb.

– Hú de bátrak vagytok ti, férfiak – mondta megvetően Erika.

Mr. Jimmon nem szólt; a golyós és a sörétes puska sem volt megtöltve. Ismét az előrelátás!

Egy pillanatra megakadt a forgalom, és Mr. Jimmon becsusszant a résbe. Elégedetten nyugtázta összehangolt, kitűnő reflexeit. Sejtelve sem volt róla, meddig juthat előre a padkán, amíg egy átereszt leszűkíti az utat a betonsávra. Valószínűleg legfeljebb egy mérföldnyit, de legalább már rajta volt a 101-esen.

Mámoros örömet érzett. Siker!

– Egyenesben vagyunk! – Kis híján hozzátette: Kapaszkodjatok! Természetesen a padkán is egymást érték a kocsik, és alacsony sebességfokozatban, őrjítő lassúsággal vánszorogtak. A benzinfogyasztásra Mr. Jimmon nem is akart gondolni, pedig előzőleg milyen büszkén

nézegette, ahogy az üzemanyagmérő mutatója az 1/1-en áll! És nem lesz könnyű benzinhez jutni, a zsebében lapuló jegyköteg ellenére. Feketepiac.

– Bekapcsolhatom megint a rádiót? – kérdezte Erika, és már be is kapcsolta.

Mr. Jimmon, előző sikerén felbuzdulva, kitolakodott bal első kerekével a betonra. A mellette haladó Pontiac rosszállóan rádudált.

...negyedben nyugalom volt. Az ellenség vesztesége a becslések szerint...

– Nem tudsz fogni valami mást? – kérdezte Jir. – Valami érdekesebbet?

– Kár, hogy nincs tévé a kocsiban – szólalt meg Wendell. – Joe Tellifer apja beszerelte a tévét a Chryslerjük hátsó ülésére!

– Csukd be a szád, vakarcs! – mondta Jir. – Huzat lesz a fejedben!

– Jir...!

– Jaj, anyu, ne figyelj oda rá! Nem látod, hogy azért csinálja?

– Ide figyelj, taknyos, ha nem volnál lány, kiporolnám a fenekedet!

– Mármint ha nem volnék a húgod. Más lányokkal nyilván élveznéd az ilyen gyerekes erotikát...

– Erika!

„Hol tanulják? – gondolta elképedve Mr. Jimmon. Ezek a haladó szellemű iskolák! Lehet, hogy...?”

Diadalittasan még beljebb szorította az első kerekét, kihasználva a Poniac vezetőjének pillanatnyi figyelmetlenségét. Hacsak a másik el nem veszi a méregtől a józan esztét, és bele nem hajt a kocsijába, gyakorlatilag az övé lett egy autóhossznyi beton!

– Tessék! – kiáltotta büszkén. – Úton vagyunk!

– Nagy dolog! Ha én vezetnék, már félúton lennénk Oxnard felé.

– Jir, légy szíves, ne beszélj ilyen hangon apáddal!

Mr. Jimmon szenttelenül tűnődött azon, hogy Molly hatástalan korholása csak tovább ösztökéli Jir tizenhat éves pimaszságát, pedig már így is épp elég idegesítő. Sőt ha nem volna Molly, lehet, hogy Jir...

No persze lehetséges, hogy... Mr. Jimmon fékezett, egy hajszálnyira torpant meg az előtte haladó sportkocsi mögött. Hogy Jir nem holmi „nehéz időszakon” megy át (Mi olyan nagyon nehéz benne?, kérdezte magában, dacára a serdülőkor lelki problémáiról szóló számtalan könyvnek, amelyet Molly feltűnően a keze ügyébe szokott helyezni. A srác megkap mindent, amit egy srác megkaphat), hanem olyan fajta, aki más körülmények között belesodródik a...

...a Long Beach – Wilmington – San Pedro területen. Összehasonlítva azzal, ami Pitts-burghben történt, a ma reggeli helyzet minden szempontból kedvezőbb. Minden tüzet megfékeztek, és már valamennyi sérült orvosi ellátásban részesül...

– Szerintem nem mondanak igazat – jelentette ki Mrs. Jimmon. Mr. Jimmon csak megvetően fújta egyet. Szerinte sem mondtak igazat, de vajon Molly milyen logikával jutott erre a következtetésre?

– A meccset akarom hallgatni. Kapcsold be a meccset, Rick! – követelőzött Wendell.

Tizenegy óra tizenhat perc, és északnak tartanak a főúton. Nem rossz, nem is olyan rossz! Most már csak ki kellene evickélni balra, a dél felé forduló sávba, és egykettőre maguk mögött hagyhatnák a Santa Barbara-i szűkületet.

– A villany! – kiáltott fel Molly. – És a csapok!

Na ne, gondolta Mr. Jimmon, még ez is! Mint egy kabaré.

– Csillapodj! – vetette oda Jir. – Nincsen se villany, se víz. Elfelejtetted?

– Még nem vagyok teljesen hülye, Jir. Nagyon jól tudom, hogy semmi sincs. Csak arra gondoltam, amikor megjön a villany meg a víz.

– Az istenért, anyus, neked ilyenkor a jövő havi villanyszámla a gondod?

Mr. Jimmon, miközben balra, egyre csak balra húzódott a kocsival, egy mondatot fogalmazott meg magában: Te bezzeg nem nyugtalankodtál a számlák miatt, fiatalember, mert még egyet sem kellett kifizetned. De nem mondta ki, inkább megfogalmazott egy

másikat is: Molly, te olyan tehetséggel találsz meg az alkalomhoz legkevésbé illő témát, hogy az már zseniális. Mindkét mondat meglepődésére szolgált.

A forgalom egy pillanatra felgyorsult, és Mr. Jimmon kihasználta az alkalmat, hogy teljes szélességében benyomuljon a bal oldali sávba, az északi és a déli útpályát elválasztó betonsziget mellé.

– Ezt jól csináltad, apu! – lelkesedett Wendell.

Ha érzett is Mr. Jimmon valamicske örömet fia lelkesedésén, elnyomta a bosszúság. Wendell, akár csak Jir, inkább Manville-, mint Jimmon-ivadék volt: Mollyra ütött a külsejük és az eszük járása is. Csak Erika volt igazi Jimmon. A „tulajdon képemre”, gondolta büszkeség nélkül.

– Folyton az jut az eszembe, hogy legalább az illem kedvéért meg kellett volna keresni Pearl-t és Dant. Legalább megpróbálni! És Warbinnékkal is...

A betonszigetnek hamarabb vége szakadt, mint Mr. Jimmon várta, és máris rajta volt a viszonylag zavartalan forgalmú déli pályán. Lába lenyomta a gázpedált, és a furgon erőteljes horkanással előrelődött. Mr. Jimmon csak most vette észre, milyen szorosan markolta a volánt, milyen görcsösen megfeszültek az izmai a karján, a vállán, a nyakán. Megpróbálta elengedni magát egy kicsit, ahogy a sebességét hozzáigazította az előtte haladókéhoz, és a sebességmérő mutatója egyenletesen simogatta a 70-es számot, de a szája ízét megkeserítette a neheztelés Mollyra (de legalább udvarias), Jirre (nincs idő finomkodásra) és Wendellre (ne menjünk). Családtagok. Eltartottak. Ügyefogyottak. Mindent csak őtöle. Élősködők.

Időnként Erika bekapcsolta a rádiót. Mindig azt ígérték, hogy nemsokára jönnek a hírek, de nemigen jöttek, csak bizonytalan, ideges próbálkozások igyekeztek meggyőzni a hallgatókat, hogy a katasztrófa sokkal kisebb, mint vélik, megnyugtatni őket azzal, hogy bezzeg a polgári védelem, bezzeg a katonai akciók az egyre előrenyomuló front mentén, és bezzeg, Pittsburgh megsemmisülése, amely sokkal szörnyűbb volt, mint a viszonylag ártalmatlan Los Angeles-i robbanás. Súlyos lehet a helyzet, gondolta Mr. Jimmon; megbénítja a hadiipart is...

– Éhes vagyok – mondta Wendell.

Molly hátrafordult, elmagyarázta Jirnek, hol keresse a szendvicseket. Mr. Jimmon komoran arra gondolt, hogy meg kell majd szokniuk a civilizáció finomságainak a hiányát: nem lesz kenyér, nem lesz majonéz, lönchús. Nyulat kell majd enni, mókust, kagylót, halat. Ha Wendell megéhezik, majd kerít magának élelmet. Önállóság. Keménység, szívósság.

Oxnardnál összetorlódott a forgalom, megint csak vánszorogni tudtak. Messze előttük volt a nagy kereszteződés, amiatt haladtak egyre csak ugyanazzal az őrjítő lassúsággal. Jóval kettő után értek Venturához. Wendell, aki az elmúlt órában egyfolytában izgett-mozgott, ugrált az ülésen, most közölte:

– Unom már az autózást!

Mr. Jimmon összeszorította a száját. Molly erőtlenül csak annyit mondott:

– Miért nem fekszel le, kicsim?

– Nem tudok. Úgy meg van rakva ez a tragacs, hogy egy hangyányi hely sincs.

– Vicces, rroppant vicces – mondta Jir.

– Ejnye, Jir, hagyd már békén! Hiszen még kisfiú!

Carpenteriánál kibújt a nap a szürkesség mögül. Az ember azt hihette volna, feloszlóban van a köd, mint normális körülmények között – csak éppen már annak jött el az ideje, hogy leszálljon a délutáni köd. Santa Barbara után próbálkozzon meg a San Marcos-átjáróval, vagy menjen a hosszabbik útvonalon? Rugalmasan kell tervezni, viszont...

Négy óra volt, amikor Santa Barbarába értek, és Mr. Jimmonnak tömeges, ámbár szervezetlen zendüléssel kellett szembenéznie. Wendell már bögött az unalomtól és a zsibbadtságtól; Jir odavetőleg megjegyezte, senkinek sem címezve, csak úgy általánosságban, hogy persze, majd Santa Barbarában jutnak ki a dugóból, mi; Molly azt mondta, álljanak meg az első tisztának látszó benzinkútnál. Még Erika is hozzátette:

– Igen, apus, muszáj lesz megállni egy kicsit.

Mr. Jimmon megdöbbsen. Most, amikor minden másodperc kincset ér, amikor a nyomukban özönlik a fejvesztve menekülő csürhe, most megfosztanak mindattól az értékes előnytől, amelyre ügyességgel, bátorsággal, jó ítélőképességgel szert tett! Ostobaság és szűklátókörűség. Hihetetlen. Csak a tulajdon nyavalyás kis kényelmükért... te jó isten, hát azt hiszik ezek, hogy csak az ő testük lehet elgyötört? Az ő tagjai ugyanúgy elgémberedtek, ő ugyanúgy pihenni szeretett volna. De azt az időt, azt az utat sohasem tudnák behozni. Ha elvesztegetik azt a félórát, könnyen lehet, hogy az életben nem jutnak ki Santa Barbarából!

– Ha most elvesztegetünk félórát, sohasem jutunk ki innét!

– De hát, David, végül is az sem lenne olyan tragikus, nem? Errefelé nagyon helyes kis szállodák vannak, és szerintem sokkal jobban éreznénk magunkat mindannyian, mint ha táborozni mennék az erdőbe, vadászni, halászni, ahogy te képzeled...

Mr. Jimmon lefordult a főútról; nem jutott eszébe a párhuzamos utca neve, de mindenesetre a forgalom kisebb volt. Megfékezte az indulatát, nem hősiesen, inkább kétségbeesetten.

– Megkérdezhetem, mennyi ideig szándékoznál megszállni valamelyik nagyon helyes kis szállodában?

– Hát amíg hazamehetünk!

– Kedves Molly... – Mit mondhatna? Kedves Molly, mi már többé nem megyünk haza, ha a „haza” a te szemedben Malibu? Vagy: Kedves Molly, te egyszerűen nem érted, mi történik?

Micsoda reménytelen feladat, hogy Molly szeme elé tárja a saját lelki szeme előtt lebegő tiszta képet! Vagy bármilyen képet. Ha Molly magától nem tudja elképzelni, ahogy a végtelen tömeg özönlik, egyre csak özönlik kifelé Los Angelesből, lázasan keresi a menekülést és a menedéket, egyre táguló körben fölemésztja a környező vidék tartalékait, megtöm, eláraszt minden szállót, penziót, vendégszobát, magánházat, ahová csak be tud nyomakodni, kétségbeesetten fölveri mindennek az árát, míg végül az általuk termelt káoszt nem lehet megkülönböztetni attól a káosztól, amely elől menekülnek – ha Molly mind ezt nem látja azonnal és magától, akkor nem is lehet megláttatni vele. Ahogy nem látja a többi cél nélkül, koncepció nélkül, előrelátás nélkül menekülő sem.

Egyszóval, kedves Molly: Hagyjuk.

A hallgatás tápot adott a további lamentálásnak.

– David, te tényleg egyáltalán nem is akarsz megállni?

Mi értelme lett volna azt felelni, hogy tényleg nem? Mr. Jimmon csak jobban összeszorította a száját, és megint azon tépelődött, nem volna-e jobb a San Marcos-átjáró a parti útvonalnál. Most kellett eldöntenie.

– Hiszen amíg itt toporgunk, amíg várjuk, hogy elöl elinduljanak a többiek, már rég rendbe szedhettük volna magunkat!

Lehülyézzem? Mr. Jimmon lassan, megfontoltan mérlegelte a kérdést, miközben ugrásra készen leste, mikor mozdulnak meg a köröskörül egymást erő autók. Molly érvelése igaz és logikus lett volna, ha hatályon kívül helyezik a fizikai és geometriai törvényeket. (Jól gondolom – fizikai és geometriai? Egy test egyszerre két helyen?) Nem Molly logikátlan, hanem a tények. Molly csak idegesítő.

Nemsokára már félúton voltak Gaviota vagy Goleta felé – Mr. Jimmon sohasem tudta, melyik melyik -, és az előrelátásnak, a kérlelhetetlen szigornak kezdett megmutatkozni az eredménye. Azok, akik felkészületlenül, vakrémületükben hagyták el Los Angeles, egymás után maradtak le, álltak meg benzínért, olajért, kereket cserélni, ennivalót venni, szállást keresni. A furgon egyenletesen, diadalmasan haladt előre.

Mr. Jimmon merészen úgy határozott, hogy a régi úton próbál kijutni Santa Barbarából. Kockázatos volt, mert bármiféle akadály teljesen eltorlaszolhatta a két sávot; de ha nem, akkor megelőzi a szélesebb, egyenesebb autópályán tülekedő tömeget! Itt olykor a nyolcvan kilométeres sebességet is elérte, és volt egy szakasz, ahol néhány boldog percig százzal száguldhatott.

A körülötte forrongó elégedetlenség azonban szemlátomást kiobbanni készült.

– David, egyszerűen nem értem, hogy lehetsz ilyen végtelenül önző és kíméletlen!

Mr. Jimmon érezte, hogy a homlokán lassan kidagadnak az erek; ez a fajta harag azonban nem volt látványos.

– Ide hallgass, apus, tényleg nagy baj volna, ha megállnánk tíz percre? – kérdezte Erika.

– Rögeszmés – mormogta Jir. – Szemellenzős. Mint Hitler.

– A kutyámat akarom! – visított föl Wendell. – Megölted a kutyámat!

– Hallottál már a kumulatív... – Erika szavaiból az előbb józanság csendült, övele talán megértetheti magát. – Hallottál már a kumulatív... – Mi is az a szó? Egy lavina képét látta maga előtt. – Á, mit erőlködöm!

A régi út beletorkollott az újba; a furgon úgy simult bele ezúttal is a forgalom áradatába, mint a mozaik darabkája a helyére. Mr. Jimmon a szárnyaló, szabad, majdnem százas száguldás után most ismét belekényszerült a hatvanas taposómalomba.

Nyugi, úgysem tudsz változtatni rajta, mondta magának. Ne öröld fel magad, szükség lesz még az idegeidre. Biztosan karambol volt elől valahol. Aztán önelégülten: Ha az előbb nem lett volna a helyén az eszem, akkor most ott tipródnánk hátul negyvennel. Meg-megállva.

– Ez nem lehet igaz! – csattant fel Molly. – Már kezdem azt hinni, hogy Jirnek igaza van, tényleg elment a józan eszed!

Mr. Jimmon elmosolyodott. Most fordult elő először, hogy Molly nem viselkedett lojálisan a gyerekek előtt, az ő pártjukat fogta a fülük hallatára. Kezdi kimutatni a foga fehérjét! A kritikus helyzetben! No, nem az események súlya alatt; a Santa Barbara-i elképesztő ötlete bizonyította, hogy képtelen bármit is felfogni. Csak feszült a hólyagja.

– A hátramaradottaknak minden bizonnyal vigaszt nyújt majd az utolsó percekben, hogy megőrizték a józan eszüket. – Sima tökéletességgel gördült ki a száján a mondat, nyoma sem volt a bosszantó kis szüneteknek, nyögéseknek, hümmögéseknek, amelyek, mint Mr. Jimmon keserűen tapasztalta már, tönkretelhetik a legmegsemmisítőbb replikát is.

– No igen, a cél mindig szentesítheti az eszközt annak, aki úgy akarja.

– Ugye a kényszerzubbonyt olyankor szokták...

– Jir, elég legyen!

Lám, bízvást számítani lehet Molly alapvető álszenteskedésére, arra, hogy automatikusan reagál – Mr. Jimmon agyában felvillant a helyes kifejezés: beidegzett reflex! – a megszokott ingerre. Molly előzőleg határozottan szembeszállt férje logikus álláspontjával, de aztán merev belső szabályrendszere – tiszteld apádat és anyádat; a fonákján vasald a műselymet; menj el szavazni; ne csinálj jelenetet; halhoz csak fehérbort; akit kirúgtál, ne vedd vissza – gyorsan helyettesítette a pillanatnyi érzést a sablonnal. Tizenhét év.

Az út elfordult a tengertől, hegynek fölfelé kanyarodott néhány lassú kilométeren át, aztán hirtelen kiszélesedett osztott pályás, négysávos autópályává. Mr. Jimmon habozás nélkül a déli oldalt választotta. Amióta elhagyták Rambla Catalinát, most először nyomta tövig a gázpedált. A furgon megkönnyebbült sóhajjal nekilódult, és surrogva száguldani kezdett.

Íme, koncepció és rögtönzés! Persze, ismerte el nagylelkűen Mr. Jimmon, ott volt azoknak a vagány példája is, akik ugyanezt tették Malibuban. Most a szokás makacs hatalma a többi autót az északi oldalon tartotta, pedig semmi sem jött déli irányban. Megszokás, félsz, tehetetlenség! Nemsokára zavartan ráébrednek a maflák, hogy sem a forgalom, sem a rendőrség nem akadályozná meg, hogy ezen az oldalon haladjanak, de hosszú kilométerek után adódik csak újabb lehetőségük rá. Addigra ők már elérik a kevésbé zsúfolt szakaszt.

– Ez veszélyes, David!

Tartsd be a törvényt! Tilos a dohányzás! A biztonsági öv használata kötelező! Füre lépni, kihajolni, tüzet gyújtani, a park növényzetét károsítani tilos!

Molly ezúttal nem a szokásos kérdésformában fogalmazott. Az a módszere vajon idegesítőbb lett volna? David, nem veszélyes ez?... Mr. Jimmon higgadt következtetése: mindegy.

– Nincs idő finomkodásra – vetette oda Jir.

Mr. Jimmon megpróbált visszaemlékezni rá, milyen volt Jir kiskorában. Minden rossz regény, amit még az idő tájt olvasott, amikor nemcsak a Time-ot és a The New Yorkert olvasta, minden film, amit akkor látott, amikor még nem volt tévéjük, mind az ilyen visszaemlékezést ajánlotta gyógyírként a jelen gondjainak enyhítésére. Ha emlékezetébe tudja idézni ifjabb David Alonzo Jimmont hat hónaposan, védtelenül és szeretetre méltóan, biztosan könnyebben el tudja fogadni a mai Jirt, mert föl tudja fedezni az egyik halvány nyomait a másokban.

De, noha részletesen fel tudta idézni annak az első terhességnek a végeérhetetlen, gusztustalan, reszkető hónapjait (csakugyan attól tartott volna, hogy Molly belehal?), képtelen volt maga elé idézni, hogy festett elsőszülöttje, mielőtt... Várjunk csak, úgy hatéves lehetett Jir, amikor elvitte sétálni a hűgát, és elvesztette. (Molly engedte meg? Még mindig nem volt biztos benne.) Erikát csak néhány óra múlva találták meg.

Az egyre hangosabb szirénázás betört a gondolatai közé, szétszórta őket. Mi a fene?... Mr. Jimmon lába fölemelkedett a gázpedálról, engedelmesen lelassított, lehúzódt jobbra, ahogy a beleivódott parancsot előhívta a hang.

– Mondtam, hogy nem biztonságos! Meg akarsz ölni mindnyájunkat?

Az előttük lévő emelkedőn megjelent két motorkerékpár. Mögöttük hosszú sorban dübörögtek a különféle járművek, főleg tűzoltók és mentők, itt-ott feltűnt közöttük egy olajzöld katonai jármű is. A sor a középső terelővonalon haladt, egy-egy kerékkel a két sávban. Mr. Jimmon, amennyire csak tudott, lehúzódt a furgonnal, de még mindig túl sok helyet foglalt el ahhoz, hogy zavartalanul el tudjanak haladni mellette. A motoros rendőrök oldalra kimeredt könyökükkel, térdjükkel szöcskékre emlékeztették Mr. Jimmont. A közelebbi egyenesen a furgon bal első sárhányója felé tartott; Mr. Jimmon egy pillanatra lehunyta a szemét, gondolataiban meghosszabbította az egyenes irányt, elképzelte, ahogy a motoros végighasítja az acéllemezt, könnyedén megpattan a kerék gumiján, és rendületlenül folytatja útját. Amikor felpillantott, a másik rendőr épp elszárguldott mellette, dühösen kiáltott valamit feléje, a másik pedig csikorogva fékezett, pontosan a furgon előtt.

– Most aztán megkapod – mondta kárörvendően Wendell.

A régimódi szülő, az a fajta, akit elrettentő példaként szoktak a Mr. Jimmonhoz hasonló reszketeg modernnek elé állítani, most hátranyúlt volna, és levezeti a feszültségét azzal, hogy szájon törli Wendellt. Mr. Jimmon csak leállította a motort.

A rendőr nem játszotta el a szokásos tudatos, fenyegető színjátékot, nem lassan szállt le a motorról, nem lassú, de annál vészjóslóbb léptekkel ballagott oda áldozatához, hanem gyorsan leugrott, és egyáltalán nem tekintélyt parancsoló fürgeséggel ott termett Mr. Jimmon ablakánál.

Hatalmas szemüveg takarta az arcát. Ami kilátszott, azt por és borosta fedte.

– A jogosítványt!

Mr. Jimmon tudta, mit mond, bár a hang nem hatolt el a füléig a szirénázásban, az elhaladó konvoj dübörgésében. A rendőr megint eltért a rendes gyakorlattól; nem vette el a feléje nyújtott jogosítványt, nem vette szemügyre hitetlen képpel, mielőtt előszedte volna a noteszát és a ceruzáját, hanem gyorsan megírta a följelentést, oda-odapillantva a Mr. Jimmon kezében tartott igazolványra.

Még így is elment már mellettük az utolsó jármű is – San José-i tűzoltóság -, amikor benyújtotta az ablakon az idézést aláírásra.

– Forduljon vissza, és haladjon a szabályos irányban! – parancsolta kurtán, miközben eltette a noteszt, és gyors mozdulatokkal begombolta a zubbonyát.

Mr. Jimmon bólintott. A rendőr tétovázott, mintha valami suta mentegetőzésre várt volna. Mr. Jimmon nem szólt semmit.

– És semmi ravaszkodás! – szólt vissza a rendőr még egyszer. Forduljon vissza, és haladjon a szabályos irányban!

Szinte futott a motorhoz, fölpattant rá, és eldübörgött, nyávogó szirénával, még egy utolsó zord pillantást vetve hátrafelé. Mr. Jimmon nézte, ahogy lassan eltűnt a visszapillantó tükörben. Elindította a motort.

– Sokkal többet vesztesz, mint amennyit nyertél – jegyezte meg Jir. Mr. Jimmon még egy pillantást vetett a tükörbe, és elindult, aztán kettesbe tette a váltót.

– David! – kiáltott rá elhülve Molly. – Te nem fordulsz meg?

– Jó szemed van – mormolta a fogai között Mr. Jimmon.

– Apa, ezt nem fogod megúszni szárazon – állapította meg tárgyilagosan Jir.

Mr. Jimmon válasz helyett vadul beletaposott a gázba. Az üres út hívogatóan nyúlt el előttük; pár száz méternyire jobbra látni lehetett az észak felé vezető útpályát, amelyen hangyaként nyüzsögtek az autók. Mr. Jimmon ölében a hirtelen gyorsulástól megrebbent az idézés, lelibbent a padlóra. Erika előrehajolt, fölvette.

– Dobd ki! – szólt rá Mr. Jimmon. Molly levegő után kapkodott.

– Elment az eszed!

– Buta vagy – állapította meg higgadtan Mr. Jimmon. – Minek őrizgetném azt a fecnit?

– Ezt a zsarunak nem mondtad! – Jir most már nyíltan gúnyolódott.

– Megmondtam volna neki is, ha társalgásra akartam volna fecsérelni az időt. Nem tudom, miért vert meg az isten ilyen korlátolt családdal...

– Lehet, hogy van valami az öröklődésben.

Ha Jir hangosan mondja, tűnődött Mr. Jimmon, elment volna könnyed, normális családi feleselésnek, egy kicsit rossz ízű replikának, amely idétlen és közönséges ugyan, de nem különösebben provokatív. Így, alig hallhatóan elmormogva azonban nyílt kihívás volt. Mr. Jimmon olvasta valahol, hogy réges-régen, a történelem előtti korban, amikor az ifjú hímek erősnek érezték magukat, meg akarták dönteni a falkavezér, az Öreg hatalmát, el akarták foglalni a helyét. Bizonyára előtte valami kihívó morgást hallattak, vagy meghatározott séma szerint viselkedtek; Jir szemlátomást követte a sémát.

Valamivel jobb kedvre derülvén, hogy Jirt így elhelyezte a neki való Neander-völgyi keretben, Mr. Jimmon folytatta:

– ...mert mintha egyikőtök sem akarná vagy tudná felfogni a valóságot. Az idézések, rendőrök, bírák, esküdtszékek már nem jelentenek semmit. Most már nincs más törvény, csak a létért való küzdelem törvénye!

– Nem dramatizáld te egy kicsit, David? – Molly szántsándékkal olyan hangon beszélt, mint a fensőbbes felnőtt az izgatott gyermekhez.

– Szinte hallani lehetett, ahogy aláhúzod a szavakat, apus – mondta Erika, de Mr. Jimmon úgy érezte, nem volt gúnyos él a megjegyzésében.

– Úgy érted, most már mindent szabad? Lepuffanthatunk másokat? Lophatunk kocsit meg amit akarunk? – kérdezte Wendell.

– Tessék, David! Látod?

Igen, látom. Jobban, mint te. A kis vadember. Ez a jövő! Milyen lesz Wendell – és az ezernyi másik Wendell (hiszen méltánytalan feltételezés volna, hogy Molly nevelő hatása és génjei egyedülállóak) – hat hónapi anarchia után? És hat év után?

Életben fognak maradni, az biztos. És nagyjából ez lesz minden. Mezítelen, primitív, vérszomjas, babonás vademberek lesznek. Wendell tud írni-olvasni (bár nem olyan folyékonyan, mint én vagy az én nemzedékem tagjai tudtunk az ő korában); de vajon meddig marad meg rajta a haladó szellemű nevelés nyoma?

És Jir? Mr. Jimmon elfogulatlanul látta Jir jövőjét. Eltérően Wendelltől, aki alkalmazkodni fog az új körülményekhez, Jir másként vadul majd el. Az ő értékrendje már kialakult, az ő világát a tévé, a randik, a képregények, a törvény és a rend alkották. Megszabadulván a civilizáció kötelekeitől, rövid jövőjét büntudatos fosztogatással és erőszakoskodással fogja tölteni, amíg áldozatul nem esik egy hasonló mentalitású egyénnek vagy bandának. Molly tönkremegy és gyorsan elpusztul. Erika...

A furgon csak úgy száguldott az országúton. Már elhagyták a következő átjárót, és most már más járművek is megjelentek a déli útpályán, de a zsúfoltság még az északon is csökkent.

Mr. Jimmon mérgesen úgy döntött, hogy Erikában érzi meg a civilizációt. (Megtanít majd neki mindent, amit tud... a biztosítási szakmát is?) Persze ha valamilyen tudós volnék... nem olyan, mint Dan Davisson, akinek az elvont spekulációi mintha mindig valami új pusztító eszköz útját egyengették volna, hanem... Franklin? Jefferson? Watt? Megvédeném szegényt éjjel-nappal a menekültektől, akik Montereytől délre, a hegyek között kószálnak. A puskalószér, ha okosan használja az ember, évekre elég lesz, márpedig gondoskodnék róla, hogy csak én használjam. És amikor elfogy – feltéve, hogy az öngyilkos világ töredékeinek közben nem sikerül valami csodálatos módon összeállniuk olyanná, ahová érdemes lenne visszatérni -, ott van a két vadászíj, amelyeknek acélhegyű nyilai ugyanolyan könnyen leterítenek egy embert, mint a szarvast vagy a pumát. Eszébe jutott, milyen sokáig tépelődött, amikor elkezdett felkészülni, hogy hány íjat rendeljen: mérlegelte a súlyukat, a terjedelmüket a többi értékes teherrel szemben, és végül úgy döntött, hogy kettő szükséges, de elégséges is. Úgy látszik, tudat alatt végig benne motoszkált, hogy az egész családban rajta kívül Erika az egyetlen, akire rá lehet bízni egy íjat.

– Lesznek... – mondta higgadtan, komoran, már nem is Wendellnek, akinek a kérdése rég elmaradt mögöttük, ott lebegett a benzingőzös levegőben a tölgyessel borított lankás völgyben, hanem egy nagyobb, láthatatlan közönségnek: – Lesznek mások is, akik azt gondolják majd, hogy mivel nincs többé törvény, és nincs törvényes hatalom...

– Te nem vagy normális! – Molly még sohasem beszélt vele ilyen hangon a gyerekek előtt. – Csak mert Los Angelesben megtörtént... És Pittsburghben, ez még nem jelenti azt, hogy az egész Egyesült Államok összeomlott, és az országban mindenki fejvesztetten menekül!

– Mindazonáltal – mondta határozottan Mr. Jimmon -, mindazonáltal gondold, hogy megelégednek Los Angeleszel és Pittsburghgel, és épségben hagyják Garyt és Seattle-t? Vagy akár New Yorkot, Chicagót? Vagy azt képzeled, hogy Washington fegyverszüneti feltételekért fog könyörögni, amíg a szervezettség utolsó nyomai megvannak még az országban?

– Mi töröljük el először őket a föld színéről! – csattant fel hazafias felháborodással Jir.

Wendell is kinyilvánította egyetértését, géppuskaropogást utánozva:

– Brrrrrr!

– Hogyne, hogyne. Utolsó leheletünkkel. Mindenesetre évekbe fog telni, ha ugyan én megérem egyáltalán, hogy helyreálljon a stabil társadalmi rend...

– David, te félrebeszélsz!

– Ennélfogva – folytatta Mr. Jimmon – sokan lesznek mások is, akik úgy fogják érezni, hogy a törvényes rend felbomlása felhatalmazást ad az emberölésre, a kocsilopásra, „meg amit akarunk”. A nyers erő és a számító ravaszság lesz csak az önfenntartás eszköze. Ezért választottam ki olyan helyet, ahol érzésem szerint a legkönnyebb az életben maradás, nemcsak azért, mert van erdő, víz, vad és hal, hanem mert távol esik a főútvonalaktól, ezért aligha választják majd nagy számban.

– Jaj istenem, mikor hagyod már abba ezt a hülyeséget? Idősebb meg elpuhultabb vagy már te annál, hogy a vadonban tudj élni. Még fiatalabb korodban sem voltál az a típus, aki feltöri a szűzföldeket!

Nem, gondolta Mr. Jimmon, én tipikus balek voltam. Vihettem volna valamire, ha a bankban maradok, de nem, te addig nyaggattál, amíg átmentem a biztosítóhoz, hogy minél előbb keressek annyit, hogy ne kelljen dolgoznom, megszülhess Jirt, és legyen rendes házad! Ha elvetted volna, ahogy én akartam! Még hogy elpuhult. Elpuhult! Azt hiszed, a te ösztövérséged olyan csábító?

Erőt véve magán, hangosan csak annyit mondott:

– Mindezt már megbeszéltük. Hónapokkal ezelőtt. Nem fizikum kérdése. Az életünkről van szó.

– Ugyan, David! Abszurdum! Hozzáértő emberek, akik tényleg tisztában vannak a veszélyekkel... Lehet, hogy ajánlatos volt eljönni Malibuból néhány napra vagy akár néhány hétre. És lehet, hogy ajánlatos kerülni a nagyvárosokat. De egy kisváros vagy falu, vagy akár egy olyan tanya, ahol kiadnak szobát...

– Jaj, anyu, egyszer már beleegyeztél! Beleegyeztél, igaz? Most mit nyavalyogsz?

– El akarok menni nyulat vagy medvét lőni, ahogy apu mondta! – szólt bele Wendell is.

Erika nem mondott semmit, de Mr. Jimmon úgy érezte, az ő oldalán áll; a fiú egyetértése túl látványos volt. Azon tépelődött, hogy érdemes-e megbeszélni újra az egészséget, türelmesen elmagyarázni Mollynak, hogy amit mond, az megvalósítható lenne valahol Coloradóban, a hegyek között, de teljes képtelenség ott, ahová el tudnak jutni a csendes-óceáni partvidékről menekülők. Mindezt már sokszor elmagyarázta, azt is, hogy szinte biztosan lehetetlen annyi benzint szerezni, hogy nagyjában-egészében biztonságos vidékre juthassanak; ezért állapotok meg a Monterey alatti vidékben, az 1. számú kaliforniai főút mellett, mint az egyetlen logikus úti célban.

Mr. Jimmon gondolatait egy magányos autó megjelenése szakította meg, illedelmesen haladt az előírásos irányban. Vagy örült, vagy rettenetesen fontos dolga lehet, állapította meg Mr. Jimmon. A másik rosszállóan rájuk dudált, ahogy elhaladt mellettük, szorosan az út jobb szélére húzódva.

Amikor átmentek Buelltonon, megint elkezdődött a lármázás, hogy álljanak meg valahol egy benzinkútnál. Mr. Jimmon magában elismerte, hogy különösebb tragédia nem történik, ha megengednek maguknak tíz-tizenöt percnyi pihenőt, mert most már minden valószínűség szerint ők vannak a kivonulás élén. Már többé-kevésbé normális út állt előttük.

Mindazonáltal Mr. Jimmon időközben olyan ingerült lett családja értetlensége miatt, annyira igazságtalannak érezte a viselkedésüket, hogy most inkább elviselte a szükségtelen kényelmetlenséget, csak hogy tovább halogassa a megállást. Sőt, voltaképpen enyhítette a szenvedését az a tudat, hogy fölösleges a halogatás, hogy önszántából csinálja, igazságos – bár elégtelen – büntetésként.

– Majd Santa Maria előtt megállunk – mondta. – Ott tankolok.

Mr. Jimmont diadalérzet töltötte el: előrelátása, számításai, vezetői képességei, íme, felülkerekedtek a nehézségeken. Ha nem következik be valami valószínűtlen műszaki hiba – a furgon tökéletes állapotban volt – vagy baleset – márpedig a legnagyobb veszélyt maguk mögött hagyták -, gyakorlatilag biztosra vehették, hogy megúszták. Most először gondolta végig, hogy milyen valószínűtlen, milyen istenkísértő volt az egész elképzelés. De hát olyan minden elképzelés, amely szembeszáll a sokaságnak, a csürhének rendelt végzettel. Az engedelmes nyáj elpusztul; az önfejű (de intelligens) egyén életben marad!

A diadallal együtt árnyaltabban, színesebben jelent meg előtte a látnoki kép is, amelyet majdani életükről alkotott. Szántsándékkal nem terhelte meg a furgont múlandó javakkal: nem hozott sátrat, konzerveket, hálósákókat, viharlámpát, gyertyát, mindazt a vicikvacakot, amivel kempingezni szokás valahol félúton a városi és a nomád életmód között. Helyettük – a fegyverek, a horgászfelszerelés és a szerszámok mellett – ott volt kicsiben mindaz, ami az élethez kellene egy lakatlan szigeten: golyós és sörétes tószer, csalik, horgok, hálók, horgászsinór, nehezékek, acél és kova, magok, csapdák, tű és cérna, ismeretterjesztő füzetkék a nyers bőr tartósításáról és kikészítéséről, az ehető növények, gombák felismeréséről, reszelők, szögek, gondosan megválogatott készlet a fontosabb gyógyszerekből. Távcső, hogy időben észre lehessen venni a betolakodókat. Kávét, cukrot, lisztet nem hozott; rögtön elkezdenek majd úgy élni, ahogy mindenképpen élniük kell majd pár héten belül, hogy fő erőforrásuk az ősi, félig feledésbe merült emberi ravaszság lesz.

– A ravaszság – mondta fennhangon.

– Tessék?

– Semmi. Semmi.

– Szerintem mégiscsak meg kellett volna próbálnod fölhívni Pearlt és Dant.

– Nem működött a telefon, anya!

– Abban a pillanatban nem működött, Erika. De régebben is gyakran volt baj a vonalakkal, nem? És legfeljebb félórán belül mindig rendbe szokták hozni.

– Anya, Dan Davisson már nagyfiú, tud vigyázni magára!

Mr. Jimmon annyira nem figyelt a társalgás hátralevő részére, hogy azt sem tudta, folytatódott-e vagy sem. Még a vezetésre sem figyelt a szokásos feszült módon, nem törődött a manőverezéssel, a kínálkozó lehetőségekkel. Gondolatai középpontjában, teljesen elszakadva mindentől, ami körülvette, döbbenet és ámulat kavargott.

Erika! Ez a hűvös, kérlelhetetlen, felnőttes hang! Szinte leereszkedő, de olyan szenttelen, hogy még leereszkedőnek sem hat. Az ember azt várta volna, hogy Molly ostobasága fölidegesíti, hogy ha egyáltalán válaszol, ingerülten válaszol. De nem.

Anya! Nem emlékezett rá, hogy a gyerekek valaha is másképp szólították volna Mollyt, mint anyunak vagy anyusnak. Ebben az „anyában” benne volt..., ó, rengeteg minden volt benne. Először is egy teljesen új viszony. A távolságtartás, az érzelem nélküli illedelmesség. Íme, a köldökzsinór réges-régi csonkja elszáradt és fájdalom nélkül leesett.

Erika nem vesződött azzal, hogy vitatkozni kezdjen a telefonról, hogy elmagyarázza, milyen szakadék tátong a „régebben” és a jelen között. Nem próbálta meg kirázni Mollyt a valóságtól történő egyre mélyebb elzárkózásából sem. Erika egyszerűen... elnéző volt vele.

És semmi „Dan bácsi”, semmi csicsergő, hamis bácsizás, hanem félre a hazugsággal (félre a „Pearl és...” sallanggal), félre a gyerekességgel! És mennyi mindent sejtetett ez még! Ó, hogyne, anya, mindannyian tudjuk, mi az a megbocsátható gyengeség és hiúság; azt is elnézzük neked, hogy minduntalan az eszünkbe juttatod; de anya, minden tiszteletünk ellenére sem kényszeríthetsz már bennünket arra, hogy statisztáljunk egy középkorú asszony kacér nosztalgiájához. Az embernek szinte megesett a szíve Mollyn.

...egy középkorú asszony kacér nosztalgiájához...

...nosztalgia...

Mr. Jimmon, képletesen szólva, hirtelen felült. Attól, hogy testileg már ülő helyzetben volt, az átmenet még ugyanolyan hirtelen volt, ha látható nem is. A középkorú asszony kacér nosztalgiája mögött több rejtőzik – több rejtőzhetik – a pusztá kacérkodás emlékénel. Molly és Dan...

Minden részlet olyan tökéletesen összeillett, hogy lehetetlenség volt kételkedni benne. A pénztelen ifjú szerelmesek, akik egyformán el voltak ájulva Dan zsenialitásától, amikor ráébredtek, hogy a házasság szóba sem jöhet (Mr. Jimmon sohasem vonta kétségbe, hogy Mollynak megvan a magához való esze, ami pedig Dan gyakorlatiatlanságát illeti, hát a gyakorlatiatlanság sem feltétlenül egyforma vagy következetes. Dan elég gyakorlatias volt ahhoz, hogy feleségül vegye a dúsgazdag Pearl), lemondhattak egymásról...

Vagy nem is mondtak le egymásról?

Mr. Jimmon elmosolyodott; nem rendítette meg a gondolat. Felszarvazás. Felszarvazottság. Milyen közönséges, milyen nevetséges! Lehet, hogy Jirnek igazában Dan az apja? Áldott legyen a gondolat!

Sajnálkozással volt kénytelen elismerni, hogy Molly konvencionalitása ezt semmiképpen sem engedte volna meg. Jir bizony az ő ágyékának a gyümölcse. De nincs valami ősi babona arról, hogy akinek az arca a fogamzáskor a nő előtt lebeg?... Úgyhogy igazság szerint, lényegében Jir nem az ő vére. Ami azt illeti, Wendy sem. Csak Erika, ki tudja, miért. Mr. Jimmon szabadnak és megkönnyebbültnek érezte magát.

– A következő benzinkútnál tankolunk – jelentette be.

– A következőnél, amelyiknek tiszta mosdója van – helyesbítette Molly.

Legyőzhetetlen. A Földanya, aki saját céljaira használja a férfiakat: szaporodásra, tiszta mosdókra, élelemszerzésre, felelősségre vonásra. Lakáskultúra. Kiskert. A bank volt az életem, sokra vihettem volna, de: David, hiszen kevesebb fizetést kapsz, mint a portás! Nevetséges! Nem is értem, mit habozol; ez lényegében nem is másfajta munka!

Nem, nem másfajta. Csak jobban fizető. Miért nem mondta Molly Dan Davissonnak, hogy menjen el könyvelőnek, ugyanolyan munka, csak jobban fizet? Lehet, hogy mondta is, csak

Dan egyszerűen tisztábban látott. Vagy kevésbé volt befolyásolható. Vagy céltudatosabb volt. Mr. Jimmon mélyrehatóan és könyörtelenül megvizsgálta tulajdon önértékét, de a legkisebb nyomát sem találta holmi visszamenőleges féltékenységnek. Semmi ilyesmi nem számított már. Évek óta nem, ismerte be magában.

Két szomszédos hegycsúcs között eltűnt a nap. Mr. Jimmon fontolóra vette, hogy áttér az északi útpályára, hiszen már nem volt torlódás, és időnként szembejött egy-egy délnek tartó autó. Mielőtt határozhatott volna, véget ért az osztott pályás út.

– Remélem, nem akarod valamelyik förtelmes motelban tölteni az éjszakát – mondta Molly. – Rendesen szeretnék vacsorázni és normális fürdőszobában zuhanyozni.

Rendes vacsora! Normális fürdőszoba! Mr. Jimmon agyában ismét higgadt mondatok kezdtek megfogalmazódni, de aztán szétrebbentette őket ez a hihetetlen, eget verő korlátoltság! Hogyan magyarázhatná el, hogy semmi esetre sem állhatnak meg hosszabb időre útközben? Amikor Molly gondolkodása nem tudja megkülönböztetni a lényegest a lényegtelenről? Kedves Molly, az úgy van...

– Nem – mondta. Bekapcsolta a reflektort.

Tudta, hogy Wendy lesz a következő, aki cirkuszt csinál. Amíg majd hál' istennek elalszik. Jir viszont valószínűleg azt mérlegeli most, hogy mi az érdekesebb, egész éjszaka autózni vagy egy ismeretlen városban megállni. Nemsokára hallatja majd a hangját.

A benzinkút és a hozzáépült vegyesbolt világítása csak arra volt jó, hogy fényárba borítsa a málladozó álhomlokzatot, de a kútoszlopok árnyékban maradtak. Mr. Jimmon legyűrte magában a sajnálkozást, hogy végül engedett a gépi és emberi szükségleteknek, s ily módon elvesztette nehezen megszerzett pozícióját; hogy ha csak rövid időre is, de kiengedte a kezéből a kezdeményezést, mely minden nehézség dacára elhozta őket idáig. Odaállt a kútoszlopokhoz, és kikapcsolta a motort. Körülbelül félúton lehettek, de az út legnehezebb, messze a legnehezebb felét maguk mögött hagyták! Nem rossz!

Molly nyársat nyelt méltósággal kinyitotta az ajtót.

– Hát ez nem valami jaj de tiszta hely! – Az ajtón tartott kézzel állt egy pillanatig, mintha választ várt volna.

– Lepra egy hely – fakadt ki Wendell, miközben kikászálódott.

– Na és? – kérdezte Jir. – Nincs idő a finomkodásra. – Eliramodott az anyja mellett, aki lassú léptekkel eltűnt az árnyékban.

– Erika... – kezdte félig suttogva Mr. Jimmon.

– Igen, apu?

– Én... hagyjuk. Majd később.

Mr. Jimmon maga sem tudta egészen biztosan, mit akart mondani, miféle személyre szóló, sürgős közlendője volt. Különösebb ok nélkül felkapcsolta a belső világítást, szemügyre vette a gondosan elrendezett holmit. Aztán kikecmergett ő is a volán mögül.

Személyzetnek nyoma sem volt, de a kút semmiképpen sem lehetett zárva, hiszen ki volt világítva, elől voltak a tömlők. Mr. Jimmon nagyot nyújtózott, élvezte, ahogy jóleső fájdalommal oldódik a görcs az izmaiban, és lassan elindult a roskatag melléképület felé, amely a FÉRFIAK feliratot viselte. Molly, gondolta, biztosan megpukkad mérgében.

Amikor visszament a furgonhoz, egy férfi állt ott.

– Tele kérem – mondta Mr. Jimmon barátságosan. – Nézze meg az olajat és a vizet is!

A másik nem mozdult.

– Öt dollár egy gallon – mondta. Mintha valami bizonytalan remegést érzett volna a hangjában.

– Még mit nem! Van bőven benzinjegyem.

– Jó is az! – A bizonytalanság eltűnt, ellenséges gorombaság váltotta föl. – Rágja őket össze és köpje be a benzintartályba! Biztos messzire eljut vele.

A helyzet nem volt váratlan. Sőt, gondolta elégedetten Mr. Jimmon, mennyivel rosszabb lehet Los Angeles közelében! És mennyivel jobban megvágja a kutas majd a később jövőket, amikor fogytán lesz már a készlete!

– Nézze – mondta, és a hangjában nem volt harag, inkább csak józanság -, nem fogyott ki a benzinünk. Van elég a tankban Santa Mariáig vagy akár San Luis Obispóig is.

– Jól van, akkor menjen! Nem tartja vissza senki.

– Nézze, én megértem a helyzetét. Magának is joga van hozzá, hogy zsebre vágjon egy kis hasznot, hogy kijátssza az állami bürokráciát, igaz?

A férfi hangjában ismét idegesség érzett.

– Most miért nem megy tovább? Följebb is van még kút!

A kelletlen bandita! Mr. Jimmon jól szórakozott. Korábban feltett szándéka volt, hogy alkudni fog, két dollárt kínál gallononként, sőt megfenyegeti a kutas a kesztyűtartóban lévő pisztollyal. Most azonban úgy érezte, kicsinyeskedés volna vitatkozni is. Mi értéke van már a pénznek?

– Rendben van – mondta. – Megkapja az öt dollárt gallononként.

A másik még mindig nem mozdult.

– Előre.

Mr. Jimmon most érzett először bosszúságot. Vesztegették az időt. – Hogy fizessem ki előre, amikor nem tudom, hány gallon fér majd a tankba?

A férfi vállat vont.

– Megmondom, mit csinálok. Gallononként fizetek, miközben pumpál. Előre. – Kivett egy maroknyi pénzt; a pénze nagy része a tárcájában volt, de a kisebb címleteket a zsebében tartotta. Odanyújtott egy ötdolláros. – Az első gallont öntse a földre vagy egy kannába, ha van.

– Minek?

Mondjam meg? Adjak neki ötleteket? Nem szorul rá.

– Mondjuk, hogy ez a bolondériám – vetette oda. – Nem kérem az első gallont, ami kijön a pumpából. Nem mindegy magának? Öt dollárral többet kap!

Mr. Jimmon egy pillanatig azt hitte, a férfi nemet mond, és újult elismeréssel adózott előrelátásának. De aztán a másik benyúlt a kútoszlop mögé, és előhúzott egy szögletes bádogdobozt. Beletette a tömlő végét, Mr. Jimmon odaadta a bankót, a férfi pedig lendületesen húzkodni kezdte a pumpát – öreg, kézi benzinpumpa volt, Mr. Jimmon évek óta nem látott ilyet -, aztán kisvártatva kivette a csöpögő tömlőt a dobozból.

– Egy pillanat – mondta Mr. Jimmon.

Két ujját gyorsan, ügyesen beledugta a tömlő végébe, kihúzta, megszaglásztta. Csakugyan benzin volt, nem víz. Odanyomott egy tízdolláros. – Töltheti!

Jir és Wendell bukkant elő az árnyékból.

– Megállhatnánk majd valami olyan városban, ahol van mozi?

Ütemesen mozgott a pumpa karja, emelkedett-süllyedt egy fogasléc, csobogva ömlött a benzin a tankba. Mozik, gondolta Mr. Jimmon, miközben odaadta a következő bankjegyet; mozik, illemhelyek, fürdők és éttermek. Elővigyázatosan csapjuk be a kuncaftot, nehogy balhét csináljon, nehogy csorba essék az illendőségen. Szürrealista látomás jelent meg előtte: Molly lendületesen pumpál, őt nyomorgatja az acélfogak között, az ő levét szivattyúzza át a telhetetlen Jirbe és Wendellbe. Odanyújtott húsz dollárt.

Már tizenkét gallon volt a tankban, amikor megjelent Molly.

– Van itt telefon? – érdeklődött mintegy mellékesen Mr. Jimmon. Tudta, mi lesz a válasz, mert a kék zománctábla már kivehető volt a silányabb anyagból készült, üdítőitalokat és cigarettákat hirdető társai között.

– Rendőrt akar hívni? – A férfi nem hagyta abba a pumpálást.

– Nem. Mit gondol, van már összeköttetés L. A.-vel? – Mr. Jimmon utálta így rövidíteni Los Angeles. Odanyújtotta a következő tízest.

– Honnét tudjam?

Mr. Jimmon odaintette a feleségét a furgon túloldalára, ahol nem láthatta őket a kutas. Gyorsan, de feltűnés nélkül kivette a pénzt a tárcájából. A kétszáz dollárosok kötege vaskos volt.

– Tedd a táskádba – mondta. – Később elmagyarázom. Addig is próbáld meg fölhívni telefonon Pearl és Dant. Mi lehet velük?

Elképzelte, milyen meglepett képet vághat az asszony.

– Eredj csak nyugodtan – ösztökélte. – Van még idő, amíg a pasas megnézi az olajat.

Mintha egy árnyalatnyi bizonytalanság lett volna Molly járásában, ahogy elindult a bolt felé. Erika is visszajött. A benzintartály felől gurgulázás hallatszott: benzin fröccsent a betonra.

– Hát ezzel megvolnánk.

A férfi szapora mozdulatokkal föltekerte a tömlőt, visszacsavarta a tanksapkát. Mr. Jimmon közben már felnyitotta a motorházat; a kutas töltött egy kis vizet a hűtőbe, kihúzta az olajmérceét, letörölte, visszanyomta, a fény felé tartva szemügyre vette.

– Az olaj rendben van – mondta.

– Köszönöm – mondta Mr. Jimmon. – Szállj be, Erika!

A fény egy pillanatra egyenesen a lány arcába világított. Mr. Jimmonnak megint feltűnt, milyen érett, magabiztos a kifejezése. Erika fennmarad majd – és nem is vademberként.

A kutas tisztogatni kezdte a szélvédőt.

– Te, Jir – szólt oda a válla fölött Mr. Jimmon -, szaladj már be, nézd meg, sikerült-e anyádnak telefonálnia. Szólj neki, hogy várjuk!

– Nem tudom, miért mindig pont nekem kell...

– És kérd meg, hogy vegyen pár doboz cukorkát, ha van. Wendell, kísérd el Jirt, jó?

Beült a vezetőülésbe, halkán behúzta az ajtót. A motor szinte hangtalanul indult be. Amikor Mr. Jimmon benyomta a kuplungot, és egyesbe tette a váltót, úgy érezte, Erika meghökkent arccal fordult feléje. Ahogy a furgon meglódult, már bizonyos volt benne.

– Semmi baj, Erika – mondta Mr. Jimmon. – Később majd megmagyarázom. – Lesz rá idő bőven, gondolta.